

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

In memoriam Sofia An 1966-2019

Jäppinen, Maija; Kulmala, Meri

Published in:
Idäntutkimus

DOI:
[10.33345/idantutkimus.88872](https://doi.org/10.33345/idantutkimus.88872)

Publicerad: 01/01/2019

Document Version
Förhandsversion, även kallad pre-print

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Jäppinen, M., & Kulmala, M. (2019). In memoriam Sofia An 1966-2019. *Idäntutkimus*, 26(4), –. <https://doi.org/10.33345/idantutkimus.88872>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

In memoriam: Sofia An (5.8.1966-3.9.2019)

Lukuvuoden alkaessa vastaanotimme järkyttävän uutisen kazakstanilaisen kollegamme, Nazarbaevin yliopiston apulaisprofessori Sofia Anin yllättävästä poismenosta. Sofia menehtyi nopeasti edenneeseen vakavaan sairauteen kotikaupungissaan Almatyssa 53 vuoden iässä. Vain muutamia kuukausia aiemmin touko-kesäkuussa Sofia osallistui Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutin visiting fellow -ohjelmaan ja vietti upean yhteistyön ja ilon värittämän kuukauden Helsingissä. Sofia tuli tutuksi Aleksanteri-instituutin välle aktiivisena ja sosiaalisena kollegana.

Helsingissä ollessaan Sofia An työskenteli Meri Kulmalan kanssa kirjoittaen vertailevaa artikkelia lastensuojelun deinstitutionalisaatiosta Venäjällä ja Kazakstanissa. Yhteistyö oli älyllisesti antoisaa ja kirjoittajat oppivat toisiltaan ja tutkimusaiheistaan paljon. Yhteistyö oli myös hauskaa. Merin huonetoveri muistelee edelleen kaksikon nauruntäyteisiä kirjoitustuokioita. Kirjoittaminen oli myös tuloksellista ja käsikirjoitus tuli lähes valmiiksi ennen Sofian paluuta Kazakstaniin kesäkuun lopussa. Vielä heinäkuussa Sofia ja Meri viimeistelivät yhteisartikkelin ja Sofia lähetti sen vertaisarvioitavaksi kansainväliseen lehteen [*Global Social Policy*, An & Kulmala (tulossa): *Global Deinstitutionalisation Policy in Post-Soviet Space: A Comparison of Child Welfare Reforms in Russia and Kazakhstan*]. Pian sen jälkeen Sofia oli ilmoittanut työtovereilleen Nazarbaevin yliopistossa jäävänsä sairauslomalle syyslukukauden ajaksi. Lukukauden alkaessa yllättävän rajusti edennyt sairaus jo vei hänet.

Sofia An valmistui maisteriksi sosiaalityön oppiaineesta arvostetusta yhdysvaltalaisesta Columbian yliopistosta (New York City) vuonna 2002 ja väitteli tohtoriksi sosiaalityöstä Toronton yliopistosta vuonna 2014. Hänen väitöskirjansa käsitteli lastensuojelua Kazakstanissa. Väittelyn jälkeen hän siirtyi Astanassa sijaitsevaan Nazarbaevin yliopistoon. Siellä hän toimi sosiologian apulaisprofessorina. Ennen väitöstutkimustaan hän ehti työskennellä vuosina 2007-2008 Almatyssa sijaitsevassa USAIDin toimistossa tuberkuloosin vastaisen työn ohjelmajohtajana ja vuosina 2004-2007 Kansainvälisen työjärjestön ILO:n toimistossa niin ikään Almatyssa.

Sofian tutkimusintressit olivat jälkisosialistisen ja globaalin sosiaalipolitiikan yhtymäkodissa. Hänen tutkimuksensa pureutui hyvinvointi-instituutioiden muutokseen jälkisosialistisessa kontekstissa. Hän oli kiinnostunut yhtäältä sosialismin perinnöstä ja toisaalta globaaleista toimijoista jälkisosialistisessa sosiaalipolitiikassa. Häntä kiinnosti erityisesti rakenteiden ja

toimijuuden vuorovaikutus. Sen analyysi oli keskiössä myös yllä mainitussa Merin kanssa kirjoitetussa yhteisartikkelissa. Sofia oli myös yksi kokoomateoksen *Social Policy, Poverty, and Inequality in Central and Eastern Europe and the Former Soviet Union: Agency and Institutions in Flux* (toim. Sofiya An, Tatiana Chubarova, Bob Deacon & Paul Stubbs, Ibidem Press 2019) toimittajista. Kirjan julkaisutilaisuus, johon Sofia oli vielä aikeissa osallistua, pidettiin syyskuun alussa Prahassa.

Yhtenä Sofian pitkäaikaisena tutkimuskohteena oli lastensuojelun sijaishuolto ja sen deinstitutionalisaatio eli laitoshoidon purkaminen. Hän kiinnitti aiheen käsittelyn vahvasti ihmisoikeuksien ja erityisesti lapsen oikeuksien toteutumiseen ja toimi taitavasti akateemisen tutkimuksen ja kansalaisjärjestökentän välimaastossa. Uutena avauksena hän oli vastikään tehnyt tutkimusta autististen lasten vanhempien mobilisoinnista Keski-Aasiassa.

Sen lisäksi että Sofia oli kansainvälisesti arvostettu tutkija, hän oli rakastettu opettaja. Hänen tutkimuksessaan oli vahvasti mukana käytännön työ terveyden ja elämänlaadun parantamiseksi omassa yhteiskunnassaan. Hän veti myös opiskelijansa mukaan hankkeisiinsa ja saikin viime keväänä oman yliopistonsa palkinnon tutkimusperustaisesta opetuksesta. Tämä palkinto kantaa jatkossa Sofian nimeä. Nazarbäevn yliopistossa on järjestetty useita muistotilaisuuksia, jossa erityisesti opiskelijat ovat kaivanneet ja muistaneet häntä kertoen Sofian erityislaaduisesta kannustuksesta heidän opintojensa varrella. Sofian tiedekunnan dekaani vastaanottaa suruvalitteluja ympäri maailman.

Sofian erityisenä vahvuutena olikin verkostojen rakentaminen. Hän oli liikkeelle paneva voima jälkisosialististen maiden sosiaalityötä käsittelevän intressiryhmän (special interest group) perustamisessa Euroopan sosiaalityön tutkimuksen yhdistykseen ESWRAan. Huhtikuussa 2020 Bukarestissa, Romaniassa järjestettävään sosiaalityön tutkimuksen eurooppalaiseen konferenssiin (ECSWR) on suunnitteilla entisen Neuvostoliiton maiden lastensuojelua käsittelevä työryhmä, joka omistetaan Sofian muistolle.

Sofian poismenon myötä jäävät toteutumatta monet suunnitelmat jatkoyhteistyöstä, kuten kesäkuussa Helsingissä ideoimamme kansainvälinen vertaileva tutkimushanke lastensuojelun sijaishuollosta. Tai toivottavasti eivät kokonaan toteutumatta – tulemme kuitenkin kaipaamaan Sofian analyttistä, innovatiivista ja aina niin iloista osuutta yhteisessä tekemisessä. Mieliimme on painunut kauniina se kevätpäivä, kun nautimme Kaisaniemen kasvitieteellisen puutarhan väreistä ja

ideoimme hanketta. Selvää on, että vaikka monet suunnitteilla olleet yhteiset hankkeet ja julkaisut jäävät nyt toteutumatta, Sofia Anin muisto ja valovoimaisuus tulee säilymään sydämässämme.

Maija Jäppinen & Meri Kulmala